

bcn
clàssics

Palau de la Música
L'Auditori

21/22

20
5
22

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Academy of St Martin in the Fields Julia Fischer

BCN Clàssics temporada 21/22
Palau de la Música Catalana

Julia Fischer
Academy of St Martin in the
Fields

20 de maig de 2022 a les 20 h
Durada aproximada: 89 minuts amb mitja part

bcn
clàssics

Palau de la Música
L'Auditori

21/22

Franz Schubert (1797 – 1828)

Rondó per a violí i orquestra en La major, D.438 15'
Introducció: Adagio
Rondó. Allegro giusto

Benjamin Britten (1913 -1976)

Variacions sobre un tema de Frank Bridge, op. 10 25'
Introducció i tema
Adagio
Marxa
Romança
Ària italiana
Bourrée clàssica
Vals vienès
Molto perpetuo
Marxa fúnebre
Càntic
Fuga i Final

Pausa 15 minuts

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Rondó per a violí i orquestra en Do major, K. 373 8'

Dmitri Xostakóvitx (1906-1975)

Simfonia de cambra, op. 110-a (arr. Rudolf Barshai) 26'
Llarg
Allegro molto
Allegretto
Llarg
Llarg

Intèrprets

Academy of St Martin in the Fields

Julia Fischer violí

VIOLÍ I

Julia Fischer
Harvey de Souza
Catherine Morgan
Richard Milone
Clare Hayes
Antonia Kesel

VIOLÍ II

Martin Burgess
Fiona Brett
Mark Butler
Sijie Chen
Ruth Funnell

VIOLA

Ian Rathbone
Nicholas Barr
Milena Simovic
Fiona Bonds

VIOLONCEL

Caroline Dale
Will Schofield
Reinoud Ford
Sarah Suckling

CONTRABAIX

Lynda Houghton
Ben Griffiths

OBOÈ

Tom Blomfield
Michael O'Donnell

TROMPA

Stephen Stirling
Joanna Hensel

Academy of St Martin in the Fields

L' Academy of St Martin in the Fields és una de les millors orquestres de cambra del món, reconeguda per les seves brillants interpretacions de la millor música orquestral.

Fundada per Sir Neville Marriner el 1958 amb un grup de destacats músics londinencs, l'Academy va fer la seva primera actuació a l'església del mateix nom el novembre de 1959. A través d'inigualables interpretacions en directe i un gran nombre d'enregistraments, entre els quals hi ha *Les quatre estacions* de Vivaldi de 1969 i la banda sonora de la pel·lícula *Amadeus*, guanyadora de vuit premis Oscar, l'Academy va adquirir una envejable reputació internacional pel seu so distintiu, polit i refinat. Amb més de cinc-cents registres en una aclamada discografia, així com un complet projecte internacional de gires, el nom i el so de l'Academy és apreciat pel públic de música clàssica arreu del món.

Actualment la dirigeix el virtuós Joshua Bell conservant l'esperit universitari i la flexibilitat del petit conjunt original, sense directors, que s'ha convertit en el segell d'identitat de l'Academy. Sota la direcció de Bell i amb el suport del seu concertino/director Tom Keller i del principal director convidat, Murray Perahia, l'Academy continua portant els límits de la interpretació fins a noves cotes amb un repertori simfònic i de música de cambra a gran escala que presenta a les sales més prestigioses del món.

L'orquestra va celebrar el seu seixantè aniversari la temporada 2019-2020 amb grans projectes, com un concert de gala al Queen Elizabeth Hall de Londres, gires pel Regne Unit i els Estats Units amb Joshua Bell i col·laboracions amb artistes com el clarinetista Jörg Widmann i el pianista Fazil Say. La temporada 2019-2020 es va acabar sobtadament a mitjan març, i les gires previstes per Espanya i la resta d'Europa es van haver de cancel·lar a causa de la pandèmia de COVID-19.

Quan la COVID-19 va provocar restriccions arreu del món, l'Academy va respondre amb l'establiment d'una campanya digital per finançar la producció de nous vídeos. Pròximament s'estrenaran pel·lícules sobre Elgar i Xostakóvitx i es presentaran enregistraments en vídeo amb el seu director titular, Joshua Bell. A més d'això, l'orquestra ha fet una sèrie de concerts a la seva seu espiritual, l'església de St Martin-in-the-Fields a Trafalgar Square, Londres. La sèrie, la primera que es fa a la ciutat de l'orquestra en molts anys, ha suposat la col·laboració de l'Academy amb artistes de renom internacional en programes ideats per membres de l'orquestra. Una segona sèrie de concerts es durà a terme a St-Martin-in-the-Fields l'agost de 2021.

Per obtenir més informació sobre l'Academy of St Martin in the Fields, visiteu www.asmf.org, o seguiu l'orquestra per Instagram, Facebook i Twitter. Si esteu interessats a donar suport al treball de l'Academy, contacteu amb development@asmf.org.

Julia Fisher

Julia Fischer és una de les violinistes més importants del món. És una música versàtil també coneguda per les seves extraordinàries habilitats com a concertista de piano, música de cambra i professora de violí. Nascuda a Munic de pares germànic-eslovacs, va rebre de la seva mare, Viera Fischer, les seves primeres lliçons de violí als tres anys i les seves primeres lliçons de piano poc després. Amb nou anys va començar a estudiar amb la reconeguda professora de violí Ana Chumachenco, de la qual més endavant va ser la successora. El primer premi en el Concurs Internacional Yehudi Menuhin el 1995 va ser una de les primeres fites en la seva carrera i des de llavors ha actuat amb les millors orquestres de tot el món. Ha treballat sovint amb directors de renom, com Herbert Blomstedt, Vladimir Jurowski, Riccardo Muti, Esa-Pekka Salonen, Yuri Temirkanov i Franz Welser-Möst.

En la temporada 2021-2022, Julia Fischer actuarà com a artista resident amb la London Philharmonic Orchestra, en una gira per Europa amb Vladimir Jurowski i

el *Concert per a violí* d'Edward Elgar, interpretarà un cicle de concerts per a violí de Mozart amb Thomas Søndergård, dirigirà un programa de Mozart i s'unirà als músics de l'orquestra en un concert de música de cambra. També s'embarcarà en una altra extensa gira amb l'Academy of St Martin in the Fields, una formació amb la qual manté una llarga i fructífera relació. D'altres gires inclouen la Royal Philharmonic amb Vasily Petrenko i la Rundfunk Sinfonieorchester Berlin amb Vladimir Jurowski. Julia Fischer també obre la temporada amb la Luzerner Sinfonieorchester sota la batuta del seu nou director titular, Thomas Sanderling, i col·labora amb la Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks, dirigida per Michael Tilson Thomas. Oferirà una gira de recitals pels principals escenaris europeus amb la pianista Lilianna Avdeeva, així com amb la seva pròpia formació: Julia Fischer Quartet.

La temporada 2020-2021, Julia Fischer va aparèixer en concert amb la Elbphilharmonie Hamburg i Alan Gilbert, l'Orquestra Simfònica Estatal de Rússia «Levgeni Svetlanov» i Vladimir Jurowski, la Bamberger Symphoniker i Jakub Hrůša, i l'Orchestre National de France i Cristian Măcelaru, estrenant una obra de Pascal Zvaro.

El 2011, va fundar el seu propi quartet amb Alexander Sitkovetsky, Nils Mönkemeyer i Benjamin Nyffenegger, formació amb la qual fa moltes gires. El seu concert a l'Alte Oper de Frankfurt el 2010 va marcar el seu debut com a pianista: va interpretar el *Concert per a piano* de Grieg a la segona part del concert, després d'haver tocat el *Concert per a violí núm. 3* de Saint-Saëns a la primera. Aquesta actuació extraordinària està disponible en DVD (Decca). L'ensenyament és una altra part integral de la seva vida musical i continua col·laborant en actuacions amb els seus alumnes. Imparteix classes magistrals a Musikferien al llac de Starnberg. El 2019, va fundar una orquestra infantil, la Kindersinfoniker, juntament amb Johannes X. Schachtner i el pianista Henri Bonamy, a Munic.

Al llarg de la seva carrera ha fet nombrosos enregistraments que han estat premiats i celebrats per la crítica, primer amb Pentatone i després amb Decca. Recentment ha llançat la seva pròpia plataforma, JF CLUB, que ofereix seqüències d'àudio i vídeo, avanços dels seus enregistraments, així com una visió personal de la música i del seu treball. La *Sonata en La major* de Franck i la *Sonata en Re menor* de Szymanowski, així com el Trio per a cordes en Do menor de Beethoven estan disponibles exclusivament a JF CLUB.

Ha estat guardonada amb nombrosos premis, com la Creu Federal al Mèrit, el Premi Gramophone i el Premi de Cultura Alemanya. Toca un violí de Giovanni Battista Guaragnini (1742) i un de Philipp Augustin (2018).

Notes al programa

Europa central

A finals de juny de 1960, Dmitri Xostakóvitx va viatjar a Leningrad fugint de Moscou. Va evitar l'Hotel Ievropeiskaia, en favor de la intimitat de la casa de la seva germana Maria, i va confiar les seves penes més profundes al seu amic, el crític i professor Isaac Glikman. Llegim el que va succeir a *Letters to a friend* (1993), una de les principals fonts per conèixer la personalitat d'un dels compositors més esquius i complexos del segle XX. «El 29 de juny, Xostakóvitx em va trucar d'hora perquè anés a veure'l urgentment. Quan vaig arribar, em van sorprendre les arrugues de patiment que tenia al rostre i el seu aire angoixat. Em va apressar perquè entrés a la petita cambra on havia dormit i, tot seguit, va caure sobre el llit plorant amb agònics sanglots», recorda Glikman, que mai no havia vist el seu amic d'aquella manera. «M'han perseguit durant anys, m'han volgut caçar...», li va dir Xostakóvitx entre sanglots. Tan aviat va recuperar les maneres, li va confessar el problema: Nikita Khrusxov, el successor de Stalin al capdavant del Partit Comunista, havia decidit de nomenar-lo president de la Unió de Compositors de la Federació Russa. Però, per assumir aquest càrrec, havia de ser membre del PCUS.

Glikman li va recordar la seva ferma convicció de no vincular-se mai a un partit que donava suport a la violència. Però Xostakóvitx no va aconseguir escapollir-se de la insistència de Khrusxov. Es va sentir acorralat, va perdre els nervis i va cedir. No obstant això, va marxar de Moscou abans d'assistir a la reunió de la Unió de Compositors i llegir públicament una declaració que li havien redactat. Ara li reclamaven per telegrama el seu retorn imminent. «Només em portaran a Moscou si em lliguen i m'hi arrosseguen», li va dir. Però, dos dies més tard, el compositor es va presentar a la nit a la seva datxa amb una ampolla de vodka i apesarat. Havien posposat la reunió i havia de tornar per llegir, avergonyit, la referida declaració pública d'adhesió al Partit. «La fèrria audàcia que havia exhibit Xostakóvitx en la seva vida artística i creativa va coexistir amb el pànic que Stalin havia engendrat en ell», assegura Glikman. I recorda: «Al cap d'unes quantes setmanes abocava els problemes que li rosegaven el cor i esplaiava la seva ànima en el *Vuitè quartet*», que escoltarem, convertit per Rudolf Barxai en la *Simfonia de cambra*, op. 110A, al final del concert d'avui.

El novel·lista William T. Vollmann ha farcit de ficció tots els racons d'aquest episodi biogràfic de Xostakóvitx en el capítol titulat «Opus 110» de la seva extensa novel·la *Europa central* (2005). Una narració brillant, amb la composició del seu *Quartet*

núm. 8 com a eix, encara que tristament tacada pel revisionisme. Em refereixo a l'errònia teoria que ha pretès convertir Xostakóvitx en un dissident comunista a partir de *Testimoni*, les memòries fictícies publicades per Solomon Volkov el 1979. Avui sabem que el compositor no va ser cap heroi. Va ser, més aviat, un submís supervivent del règim soviètic que no sols es va cartejar amb Stalin, després del famós editorial del diari *Pravda* contra la seva òpera *Lady Macbeth de Mtsensk*, de 1936, sinó que també va rebre diversos premis, honors i distincions del dictador, i fins i tot va assistir, el 1949, a la seva exclusiva festa d'aniversari al Kremlin. Però Vollmann també aprofundeix magistralment en la complexa personalitat de Xostakóvitx a través del relat de Glikman i les cartes del compositor. I la seva novel·la teixeix diverses històries amb l'Europa central com a denominador comú. El mateix que proposa el programa del concert d'avui.

La nostra primera història se situa a Viena i està relacionada amb l'esquerpa relació de Franz Schubert amb la música concertant. A diferència d'altres compositors coetanis o anteriors, com Mozart o Beethoven, el músic vienès mai no va estar interessat en el virtuosisme del concert. Les poques pàgines del seu catàleg per a solista es limiten al violí i se centren en l'any 1816, és a dir, quan tenia dinou anys. No és clar l'objecte del seu *Konzertstück per a violí i orquestra D. 345*, una peça d'uns deu minuts formada per una introducció i un rondó, que havia escrit per al seu germà Ferdinand quan dirigia el quartet familiar on Schubert tocava la viola. Per part seva, el *Rondó per a violí i orquestra de corda D438*, que obre el programa, va ser redactat el juny d'aquell mateix any i després de les *Sonatines per a violí i piano D384, D395 i D408*. La seva composició va coincidir amb la cantata *Prometheus D451*, un homenatge al professor Heinrich Joseph Watteroth, amb qui vivia en companyia de diversos amics. Es tracta d'una obra per a violí solista, d'uns quinze minuts, amb un acompanyament senzill tant per a quartet com per a orquestra de corda. A l'inici, una introducció actua com a preàmbul de la tornada del rondó, que s'obre amb un motiu espurnejant curull d'alegria i elegància vienesa en el violí solista. Però Schubert hi afegeix un segon motiu més rústic que enriqueix la coneguda alternança entre tornada i episodi amb diverses modulacions.

La segona història ens trasllada a Salzburg, on Benjamin Britten va homenatjar el seu mestre en les *Variacions sobre un tema de Frank Bridge, op. 10*. Va partir del segon dels seus *Three Idylls per a quartet de corda*, com a tema per a una sèrie de deu variacions, d'uns vint-i-cinc minuts. Boyd Neel va estrenar l'obra, al capdavant de la seva orquestra de corda, en l'edició de 1937 del Festival de Salzburg. Després d'una breu introducció, escoltem el tema de Bridge marcat amb *tenerezza* i basat en dos intervals descendents de quinta (mi-la) i quarta (mi-si). En la primera variació (adagio) es converteixen en un ressò misteriós, però la segona (marxa) se centra en el segon interval, que activa amb ritmes de punt.

La tercera (romança) construeix una línia melòdica melancòlica. Hi ha lloc per a la ironia en la quarta variació (ària italiana), on parodia una virtuosística *cabaletta* belcantista protagonitzada pels refilets dels primers violins i acompanyada pel *pizzicato* de la resta de l'orquestra, convertida en una guitarra. Hi ha lloc per a picades d'ullet neoclàssiques, com la *bourrée* de la cinquena variació. La sisena és una altra paròdia, però del vals vienès. I en la setena segueix un virtuosístic moviment perpetu. En la marxa fúnebre, de la vuitena, marquen el pas els violoncel·ls i els contrabaixos amb l'interval de quinta. *Chant*, la novena variació, és una de les més interessants i evocadores, on Britten crea una atmosfera inquietant amb les violes flanquejades per harmònics aguts i pedals greus. L'obra acaba amb la variació més elaborada: una fugida que desemboca en un *finale* on l'orquestra de corda es desdobra en quinze parts.

La tercera història ens permet tornar a Viena, tot i que trenta-cinc anys abans de l'obra de Schubert. Wolfgang Amadeus Mozart va compondre el *Rondó per a violí i orquestra* K. 373, l'abril de 1781, durant una visita a Viena i poc abans d'instal·lar-se en aquesta ciutat i abandonar el «jou» de la cort de Salzburg. És probable que fos destinat al seu successor com a *Konzertmeister* al capdavant de la Hofkapelle de Salzburg, el violinista napolità Antonio Brunetti. De fet, per a ell havia compost, en el passat, altres composicions concertants per a violí a petició seva, com l'*Adagio* K. 261 i el *Rondó* K. 269. La primera notícia sobre aquest últim rondó mozartian per a aquest instrument, la podem llegir en una carta al seu pare Leopold, el 13 de juny de 1781, en què li descriu una acadèmia privada a casa del pare de Hieronymus von Colloredo, on Brunetti va tocar aquest rondó, i en què sembla imminent la seva ruptura amb el príncep-arquebisbe de Salzburg.

I amb la quarta història reprenem l'episodi biogràfic de Xostakóvitx transmès per Glikman i novel·lat per Vollmann. El principal document per entendre el *Quartet núm. 8, op. 110 / Simfonia de cambra, op. 110A* és una carta datada el 19 de juny de 1960, on Xostakóvitx explica el seu recent viatge a Dresden. Allí no sols havia visualitzat les ferides de la guerra, sinó que també havia compost el seu nou quartet, en els tres dies que va residir al balneari de Görlitz, alhora que es documentava per a la banda sonora de la nova pel·lícula de Lev Arntam, *Cinc dies, cinc nits*. L'obra figura dedicada «a les víctimes del feixisme i la guerra», però en la carta a Glikman confessa que «és probable que ningú no escrigui una obra en la meua memòria, així que serà millor que n'escrigui una jo mateix. La portada podria portar la dedicatòria: 'A la memòria del compositor d'aquest quartet'». Aclareix la fisonomia del tema principal que obre l'obra: «Són les quatre notes re natural, mi bemoll, do natural, si natural, és a dir, les meves inicials». Comenta altres citacions pròpies i alienes. Pròpies, com les seves simfonies *Primera*, *Vuitena* i *Desena*, el *Trio amb piano núm. 2*, el *Primer concert per a violoncel* o l'òpera *Lady Macbeth*, encara que n'hi hagi moltes més. I alienes, de Wagner o

Txaikovski, però també de la bella cançó revolucionària *Zamuchen tyazholoy nevolyyey* («Torturat per una dura servitud») —Glikman no es va estranyar que li «donés una veu tan dramàtica i punyent» en els violins durant el quart moviment. Aquesta «petita mescladissa», com la defineix el compositor, inclou cinc moviments que se superposen els uns als altres i conformen potser la composició més rodona, intensa, irònica i emotiva de tot el seu catàleg. Ho admet en la seva carta: «És un quartet pseudotràgic, tant, que mentre el componia vaig vessar la mateixa quantitat de llàgrimes que hauria d'orinar després de mitja dotzena de cerveses».

Pablo L. RODRÍGUEZ

bcn
classics

Palau de la Música
L'Auditori

22/23

Nova
temporada!
#tornalapassió

Entrades i
abonaments
bcnclassics.cat
Tel 93 342 61 75

@bcnclassics

25.10.22

L'AUDITORI

**Yo-Yo Ma
Kathryn Stott**
Schumann i Falla

08.11.22

L'AUDITORI

Rèquiem de Verdi
Cor i Orquestra Simfònica de Milà
Claus Peter Flor

28.11.22

PALAU DE
LA MÚSICA

Zubin Mehta
Bayerische Rundfunk (Orquestra
Simfònica de Ràdio Baviera)

14.12.22

L'AUDITORI

**Yuja Wang
Philharmonia Orchestra
Santtu-Matias Rouvali**
Rakhmàninov i Txaikovski

17.02.23

PALAU DE
LA MÚSICA

Evgeni Kissin
Bach, Mozart, Debussy i Rakhmàninov

24.03.23

PALAU DE
LA MÚSICA

Scheherezade
Denis Kozhukhin
Orquestra de Ràdio Frankfurt
Alain Altinoglu

13.04.23

L'AUDITORI

**Concierto de Aranjuez i Bolero
de Ravel**
Pablo Sainz Villegas
Orquestra Nacional Belga
Josep Vicent

31.05.23

PALAU DE
LA MÚSICA

**La Júpiter de Mozart i l'Heroica
de Beethoven**
Orchestre des Champs-Élysées
Philippe Herreweghe

07.06.23

PALAU DE
LA MÚSICA

Les quatre estacions de Vivaldi
I musicí
Marco Fiorini

Cicle BCN Clàssics 21/22

Organitzen:

TRITÓ

IBERMÚSICA

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEO
CATALÀ

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Ajuntament
de Barcelona
Institut de Cultura

GOVERN
DE CATALUNYA

MINISTERIO
DE CULTURA
Y DEPORTE

inaem
INSTITUTO NACIONAL
DE ARTES ESCENICAS

Col·laboren:

Mitjans oficials:

Cat *M*úsica

SER
CATALUNYA

LA VANGUARDIA

woman *magazine*

Troba'ns a:

Enamorats, 35
08013 Barcelona

www.bcnclassics.cat
contacte@bcnclassics.cat
93 342 61 75

@bcnclassics

GAUDIM LA MÚSICA EN SILENCI

MOLTES GRÀCIES!